

Oponentský posudek na disertační práci MgA. Bc. Radky Proškové

Fundraising v oblasti kultury se zaměřením na klasickou hudbu (HAMU 2020)

Práci Radky Proškové považuji za erudovaný a důležitý příspěvek do diskuse věnované problematice financování nestátních neziskových organizací s důrazem na oblast klasické hudby. Toto konstatování je sice sui generis výhodnou poziční preambulí, ale samo o sobě by nezaručilo úspěch práce.

Pokusme se nyní o postižení hlavních rysů autorčina vnímání tématu. Práci otevírá úvodní stať (*Úvod*) která přehledně mapuje řazení jednotlivých kapitol autorčina spisu, některá metodologická východiska a současně připravuje zdůvodnění postupů, jež se objeví v následujících kapitolách. Aniž budeme textu podkládat vedlejší významy, mezi řádky zaznívá bezděčně otázka definování rozsahu pojmu. Kritická diskuse na téma *fundraisingu* je v poslední době poměrně živá a zabíhá do mnoha dílčích oblastí právních, etických či speciálně ekonomických, jež dávají tušit, že význam fundraisingu se nejlépe ukazuje na průnicích mnoha společenskovedních oborů. (K tomuto konstatování nás může přivést rovněž seznam diplomových prací, které byly v poslední době obhájeny na příbuzných oborech domácích a zahraničních univerzit.) Prošková to ostatně ve své práci připomíná takto: „Přestože se tato práce zabývá téměř výhradně fundraisingem, domnívám se, že tento obor nelze nahlížet izolovaně. Jak plyne z mnoha kapitol, je třeba naopak vnímat úzkou provázanost fundraisingu sdalšími disciplínami kulturního a uměleckého managementu, ať již se jedná o marketing, PR, strategické plánování nebo schopnost prezentace a komunikační dovednosti“ (s. 167).

Hned na začátku autorka vymezuje pojem fundraisingu spolu s ostatními termíny spojovanými s existencí neziskového prostoru (*Definice a vymezení pojmů*). Vybírá pochopitelně z okruhu existujících označení jen to, co je pro daný obor a zaměření práce nejdůležitější. Z výčtu pojmů jsou pro tuto práci podstatné ty, jež jsou spojované s neziskový sektorem a sociální ekonomikou, resp. veřejnými a neveřejnými zdroji v řadě podob a variant. Přiznávám, že není jednoduché vymezit relevantní „slovník pojmů“ tohoto oboru. Důvod je zřejmý, vždyť systematické užívání pojmu má v Evropě poměrně krátkou historii. Vymezení tohoto pojmu také znesnadňují zdánlivě vedlejší faktory, jakými mohou být rozdíly v pojetí evropských ekonomik. Důkazem tohoto tvrzení může být také fakt, že termín u nás nemá svůj adekvátní jednoslovný ekvivalent.

S povahou a definováním pojmů souvisí také následující stať. V kapitole (*Fundraising v historickém kontextu*) autorka probírá jednotlivé historické etapy formování pojmu dárcovství, mecenášství, filantropie atd. Rozsah pojmu se v tomto široce pojatém historickém exkurzu otevírá do řady variant, jež dokazují, že ve všech uvedených případech se jedná o akt vytváření společensky užitečných věcí, či významných kulturních statků v období různého stupně demokratizace společnosti. I když se snad na první pohled může zdát, že forma líčení širokého časového rozpětí může být pro podobně koncipovanou práci redundantní, má podobná strategie jasný smysl, tj. definovat pojem jeho dějinami.

Následující části, jež nepostrádají charakter praktických doporučení, si všímají různých typů podpor (*Dělení a typy fundraisingu a Negrantový fundraising*), resp. finančních a nefinančních zdrojů domácích a zahraničních a metodám jejich využití. Své informace autorka čerpá z odborné literatury a z dalších dostupných zdrojů. Přehled institucí je vyčerpávající, já sám pak na této kapitole oceňuji především věcně zaměřené komentáře řady obecných tvrzení, což potvrzuje, že Prošková se se znalostí věci v tomto sektoru již řadu let pohybuje.

Kapitola věnovaná donátorům (*Dary a dárci*) přináší nejen typologii dárce (segmentaci dárce) či s vymezením různých forem darů (to sahá až k dědickým darům a darům ze závěti), ale obsahuje řadu důležitých rad a praktických doporučení. Mám na mysli např. způsob vyhledávání dárců, pochopení dárcovy motivace, způsob komunikace pro vytvoření vazby s dárce, práce s dárci a péče o ně.

Další z dvojice kapitol, jež na sebe bezprostředně navazují, se obrací ke strategickému plánování (*Strategické plánování ve fundraisingu*) a etické stránce této činnosti (*Etické otázky ve fundraisingu*). Ze zaměření práce vyplývá, že strategie fundraisingu se jeví operativní a účinná, pokud je navázána na své praktické využití. V tomto kontextu dobře rozumím připojení dvou závěrečných částí, či spíše prakticky zaměřených exkurzů a současně kapitol nejdůležitějších, které dokumentují autorčino pojetí oboru. První z nich (*Výuka předmětu získávání finančních zdrojů*) může znamenat zkusný krok směrem k návrhu výuky. Zde se samozřejmě jedná spíše o koncepci jednoho předmětu (jeho anotace), než celého oboru. Zařazení této části může působit poněkud překvapivě, snad si lze její místo představit ve formě jedné z příloh, z logiky věci ovšem mají podobná řešení své opodstatnění; autorka zde prokazuje nejen schopnost přemítavé a pozorné četby odborných textů, ale také jejich zobecnění a talent k předávání takto získaných zkušeností.

Přivedení principů fundraisingu do praxe se věnuje druhý z exkurzů (*Fundraising hudebních festivalů*). Svým zaměřením se však jedná o klíčovou kapitolu práce. Ze způsobu zpracování a

ze struktury textu (anotace, úvod, resumé) rovněž vyplývá, že procházela opakovaným kritických čtením. Tato část je zpracována formou srovnávacího výzkumu finančních zdrojů domácích a zahraničních organizací pořádajících hudební festivaly. Rešerše z dostupných výročních zpráv a některých dalších pramenů jsou následně doplněny o zjištění na základě dotazníkových šetření. Proškové vklad je v této části zřejmý. Dobře se zorientovala v jazyce zmiňovaných dokumentů, dokázala najít cesty k novým doplňujícím informacím, vše následně s invencí okomentovala a seřadila do smysluplného celku.

Závěrem: Stanovený cíl se autorce podařil naplnit se ctí. Její práce představuje zdařilou a zasvěcenou sondou do dílčích problematik kulturního managementu a fungování fundraisingu v oblasti festivalů klasické hudby. Práce je psána kultivovaným jazykem, dobře se čte a při svém širokém záběru je přístupná a dobře srozumitelná. Závěrem konstatuji, že disertační spis Radky Proškové považuji za přínosný a doporučuji, aby byl přijat k obhajobě. Práci hodnotím známkou *výborně*.

V Brně 31. července 2020

prof. PhDr. Lubomír Spurný, Ph.D.

Ústav hudební vědy FF, MU